IL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum il-15 t'Ottubru 2019

Appell numru 297 tal-2017

Il-Pulizija
vs
Emmanuele AZZOPARDI

Il-Qorti :

1. Dan huwa appell minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar il-21 ta' Ġunju 2017 fil-konfront ta' Emmanuele AZZOPARDI, karta tal-identita bin-numri 231553M fejn ġie mixli talli:

    1. Fit-03/05/2016 għall-ħabta ta' 11:45hrs fi Vjal il-21 ta' Settembru, Naxxar, saq vettura bin-numru ta' reġistrazzjoni DBJ 435 u volontarjament ħassar jew għarraq ħwejjeġ ħaddieħor, mobbli jew immobbli ċjoe vettura numru BCG 017 għad-dannu ta' Devania Gatt, liema ħsara tammonta għal €336.47.

2. Permezz tas-sentenza aktar il-fuq imsemmija, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, wara li rat l-imputazzjoni miġjuba u semgħet il-provi prodotti u rat l-atti kollha tal-kawża kontra l-appellanti rat l-artikolu 325(b) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta, sabet lill-istess appellanti ħati tal-imputazzjoni dedotta kontrih u kkundannatu għal perjodu ta' tminn xhur priġunerija li b'applikazzjoni tal-artikolu 28A tal-Kodiċi Kriminali ġew sospiżi għal sena u wara li rat l-artikolu 30 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta issospendietlu l-liċenzi kollha tas-sewqan għal perjodu ta' ħmistax il-jum.

3. Rat ir-rikors tal-appell tal-appellanti Emmanuele AZZOPARDI li jġib id-data tat-3 ta' Lulju 2017 fejn issolleva s-segwenti aggravji (in suċċint):

    a. illi l-appellant kien ġie misjub ħati ħażin peress li ċ-ċirkostanzi ambjentali li fihom ġie mixli kienu differenti minn dawk li rriżultaw matul il-kors tal-provi prodotti fil-kawża. Huwa ġie mixli li wettaq ir-reat fi Vjal il-21 ta' Settembru, Naxxar mentri l-provi juru li l-vettura misjuqa mill-parte civile kienet parkeġġjata fi Triq il-Labour, Naxxar.
    b. Illi l-Qorti għamlet apprezzament ħażin tal-Liġi u l-fatti meta sabitu ħati taħt l-artikolu 325(b) tal-Kodiċi Kriminali u dan peress li l-provi ma kienux iwasslu sal-grad rikjest biex jiġi ritenut integrat dak ir-reat. L-element tar-*recklesness* kien nieqes.

4. Illi din il-Qorti kellha terġa tisma' mill-ġdid ix-xiehda tax-xhieda li kienu xehdu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) minħabba li dawn ma kienux traskritti. Dwar dan il-Qorti hija kostretta tirrimarka, għal darb'oħra, li l-proċedura li x-xiehda tax-xhieda ma tiġix reġistrata mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) qegħda twassal għal

sitwazzjonijiet preokkupanti fejn il-kwadru probatorju li jitwassal lil din il-Qorti, li hija Qorti ta' reviżjoni u mhux ritrattazzjoni, qiegħed bosta drabi jirriżulta differenti minn dak li jkun ġie prodott quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Dan iwassal biex din il-Qorti ma jkollhiex kontroll fuq dak li jkun qed jingħad quddiemha minħabba li ma jkollhiex informazzjoni preċiża dwar xi jkun intqal quddiem il-Qorti tal-Maġistrati; u tintebaħ biss jekk xi parti tipprotesta jew meta mid-dokumenti li din il-Qorti jkollha quddiemha tintebaħ li jkun hemm tali differenzi.

F'dan il-każ, għalkemm ix-xiehda ma ġietx traskritta, mis-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati jirriżultaw sett ta' fatti li ma jaqblux ma dak li xehdu x-xhieda quddiem din il-Qorti. Dan iwassal għal sitwazzjoni fejn din il-Qorti ma tkunx tista' tagħmel eżerċizzju ta' reviżjoni korrett għaliex tkun ġiet konfrontata b'fatti u ċirkostanzi li jkunu differenti minn dawk preżentati quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.[1]

---

[1] Hemm ħtieġa impellenti li x-xiehda quddiem il-Qorti tal-Maġistrati tibda' tiġi reġistrata b'mod sħiħ fuq mezzi awdjo b'mod li r-reġistrazzjoni tinżamm għad-disposizzjoni tal-Qorti u tkun tista' tiġi mqegħda għad-disposizzjoni tal-Qorti tal-Appall fil-każ li jkun sar appell. Fin-nuqqas t'appell, din ir-reġistrazzjoni ma jkunx hemm aktar ħtieġa tagħha u tkun tista' titħassar u l-memorja tiġi wżata għal każijiet oħra. It-traskrizzjoni tax-xiehda tkun teħtieġ li ssir biss fil-każ li jkun hemm appell mis-sentenza. Dan inaqqas l-inċidenza ta' diskrepanzi fil-verżjonijiet tal-partijiet bejn dak li jkunu xehdu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u dak li jkunu xehdu quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali. Fl-istess waqt iħaffef ix-xogħol tal-Qorti tal-Appell peress li ma jkollhiex għalfejn toqgħod tisma' mill-ġdid ix-xiehda tax-xhieda li jkunu xehdu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati. Inoltre tevita li xiehda joqgħodu jiġi mħarka aktar minn darba quddiem dawn il-Qrati bil-konsegwenti inkonvenjenti għalihom, jekk mhux ukoll, f'ċirkostanzi partikolari retrawmatizzazzjoni. Il-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Maġistrati saru dejjem aktar komplessi grazzi wkoll għaż-żieda fil-kompetenza oriġinali u estiża ta' dik il-Qorti. Dik il-Qorti ma għadhiex aktar Qorti ta' ġurisdizzjoni sommarja kif tradizzjonalment kienet tinftiehem; u din il-bidla trid tiġi riflessa wkoll fil-proċeduri li jirregolaw l-aspett amministrattiv tax-xogħol tagħha biex il-persuni li jirrikorru għal dawn il-Qrati, kemm għax ikunu jridu kemm jekk ikunu mġegħela, ikollhom servizz aħjar.

5. Ix-xiehda li xehdu quddiem din il-Qorti kienu Davinia Gatt u l-imputat Emmanuele Azzopardi.

6. Davania Gatt (in suċċint) stqarret li f'data li ma kienetx tiftakar iżda li kienet madwar sentejn ilu kienet qegħda pparkjata u kienet qegħda fil-karozza bin-numru tar-reġistrazzjoni FBL825 u ħasset dil-karozza tagħha titkaxkar naqra minn wara. Ħarġet mill-karozza u staqsiet lis-sewwieq tal-vann li ħakkaha - li sadattant kien ħareġ mill-vann u kien qiegħed jiftaħ il-bieb tal-garaxx - x'kien qiegħed jagħmel u tiftakar li qallha *"missek ma pparjkajtx hawnhekk."* Hawnhekk tgħid li beda argument bejniethom u ħarġu żewġ nisa mid-dar tiegħu, u rrealizzat li waħedha ma setgħetx tikkontrolla s-sitwazzjoni u ċemplet lil Pulizija.

7. Dan l-inċident kien seħħ fin-Naxxar u kien f'xi ħin wara nofsinhar għax kien għadu d-dawl. Ma kellhiex ħsarat kbar għax il-ħsara kienet tlaħħaq xi €300; iżda hija kienet ċemplet l-aktar lill-pulizija minħabba s-sitwazzjoni li sabet ruħha fiha fejn kienu attakkawha wara li intqal ċertu diskors ta' tgħajjir bejniethom.[2] Gatt tgħid li hija kienet parkeġġjata f'kaxxa bajda u kienet qegħda tħares l-isfel. Waqt li l-appellant kien qiegħed dieħel fil-garage tiegħu huwa ħadha fuq wara tax-xellug tal-vettura tagħha u kaxkrilha wara. Gatt ikkonfermat il-kwotazzjoni eżebita a fol 8 tal-proċess[3] iżda l-ħsara kienet ġiet imsewwija.

---

[2] Ebda imputazzjonijiet f'dan is-sens ma ġew kontestati lill-appellant.

[3] Liema kwotazzjoni pero tirreferi għal vettura bin-numru tar-reġistrazzjoni differenti minn dak fornit minn Gatt stante li huwa mniżżel bħala BCG 017.

8. Mistoqsija in kontro-eżami jekk kienetx tiftakar l-isem tat-triq fejn seħħ dan l-inċident, dix-xhud tgħid li kienet *it-triq tas-siġar, l-avenue tan-Naxxar, int u tiela' quddiem il-knisja eżatt*. Wara li ġie suġġerit l-isem tat-Triq lilha mill-Avukat Difensur, ix-xhud qablet li t-triq kienet *Labour Avenue*. Gatt ma kienetx ċerta jekk qabel ma bdew il-proċeduri quddiem il-Qorti tal-Maġistrati l-assikurazzjoni tal-appellant kienu diġa ħalsu l-ħsarat sofferti minnha, għalkemm tgħid li probabbli li kienu tħalsu qabel. Tgħid ukoll li hija kienet parkeġġjata tajjeb u li t-triq kienet wiesa' u li kienet l-aktar karozza viċina għall-kantuniera. Hi tikkonferma li kellha mesħa fuq wara u mhux impatt. Tgħid li *mhux daħal ġo fija b'mod aggressiv. Kaxkarni biex jidħol aktar komdu*.

9. L-appellant jgħid li kien tiela' mit-telgħa tan-Naxxar, Labour Avenue, u ġie biex jidħol fil-garage u kien hemm il-vettura tal-*parte civile* parkeġġjata. Huwa ħareġ naqra għan-nofs tat-triq għax hemmhekk peress li jkun hemm il-karozzi ried jagħmel dik il-manuvra, ikkalkula li jgħaddi fil-garage u daħal. Il-vann tiegħu ma kienx wiesa' ħafna u dak il-ħin il-vann kien vojt u mhux mimli. Dan kien jagħmel differenza għax meta jkun mimli l-vann ma tħossux jekk ikun laqat xi ħaġa. Imbagħad niżlet il-*parte civile* u bdiet tgħajru li hu ma kienx sewwa u li kien miġnun. Hemmhekk imbagħad niżlet bintu. L-appellant qal li fuq in-naħa tal-lemin tiegħu kien hemm karozza pparkjata li kienet ipparkjata tajjeb għax il-linji s-sofor ma qabżithomx. Mill-banda l-oħra l-vettura tal-*parte civile* jgħid li jaħseb li kienet fuq is-sinjal l-isfar u kienet mal-kantuniera tal-garaxx, għalkemm l-aċċess ma kienx magħluq. Biss il-vettura tal-

parte civile ma kienetx fil-kaxxa l-bajda kif qalet hi iżda kienet bejn il-linji bojod u sofor. Huwa setgħa jidħol fil-*garage* pero. Ma kienx ċert jekk kienx laqatha hu l-vettura tal-*parte civile* u dan peress li l-vann tiegħu kien vojt u ma għamel ebda moviment. Kien jaf pero li meta rċieva ittra mingħand l-insurance tal-*parte civile* huwa kien mar għand l-insurance tiegħu u ħalsuha lill-*parte civile*.

10. Fis-sentenza tagħha, meta ġiet biex tikkummenta dwar il-fatti tal-każ, il-Qorti qalet hekk : -

> Illi jirrizulta li Devania Gatt kellha l-vettura taghha pparkjata maġemb garaxx u, għalkemm l-ebda parti tal-vettura tagħha ma kienet quddiem dan il-garaxx, kienet flaxx ma' waħda mill-ġnub tal-bieb tiegħu. Skont il-verżjoni li l-imputat ta' lill-pulizija, huwa daqq il-horn biex il-vettura ta' Devania Gatt twarrab, iżda x'ħin ra li baqgħet ma ċċaqilqitx huwa saq u baqa' dieħel fil-garaxx. Skont il-verzjoni ta' Devania Gatt, l-intimat laqatha huwa u diehel fl-istess garaxx u meta pprotestat miegħu, weġibha "ahjar għalih u messek ma pparkjajtx hemm".

Kemm Devania Gatt kif ukoll l-appellant xehdu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati; iżda peress li l-Qorti tal-Maġistrati mhix marbuta li tirreġistra x-xiehda tax-xhieda, kif intqal aktar il-fuq din il-Qorti hija sajma mill-verzjonijiet li huma taw quddiem dik il-Qorti u b'hekk ma tistax tgħid jekk bejn dak li xehdu quddiemha u verżjonijiet oħra preċedenti tagħhom kienx hemm qbil jew diskrepanzi.

Ikkunsidrat : -

11. Il-funzjoni u s-setgħat ta' din il-Qorti, (f'dan il-każ bħala Qorti li tisma' appelli minn sentenzi mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati),

ġew spjegati f'diversi sentenzi, fosthom fis-sentenza ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Emanuel Zammit*** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Superjuri)[4] fejn intqal:-

> kif dejjem gie ritenut huwa principju stabbilit fil-gurisprudenza ta' din il-Qorti li hija ma tiddisturbax l-apprezzament dwar il-provi maghmul mill-ewwel Qorti jekk tasal ghall-konkluzjoni li dik il-Qorti setghet ragjonevolment u legalment tasal ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha. Fi kliem iehor, din il-Qorti ma tirrimpjazzax id-diskrezzjoni fl-apprezzament tal-provi ezercitata mill-ewwel Qorti izda taghmel apprezzament approfondit tal-istess biex tara jekk dik l- ewwel Qorti kinitx ragjonevoli fil-konkluzjoni taghha. Jekk, izda, din il-Qorti tasal ghall-konkluzjoni li l-ewwel Qorti, fuq il-provi li kellha quddiemha, ma setghetx ragjonevolment jew legalment tasal ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha, allura din tkun raguni valida, jekk mhux addirittura impellenti, sabiex din il-Qorti tiddisturba dik id-diskrezzjoni u konkluzjoni.

---

[4] Tal-21 t'April 2005. Ara wkoll Ara, fost ohrajn, l-Appelli Kriminali Superjuri: ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Domenic Briffa***, 16 ta' Ottubru 2003; ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Godfrey Lopez*** u r-***Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina*** 24 ta' April 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Lawrence Asciak sive Axiak*** 23 ta' Jannar 2003, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Mustafa Ali Larbed***; ***Ir-Repubblika ta' Malta vs Thomas sive Tommy Baldacchino***, 7 ta' Marzu 2000, ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Ivan Gatt***, 1 ta' Dicembru 1994; u ***Ir-Repubblika ta' Malta vs George Azzopardi***, 14 ta' Frar 1989; u l-Appelli Kriminali Inferjuri: ***Il-Pulizija vs Andrew George Stone***, 12 ta' Mejju 2004, ***Il-Pulizija vs Anthony Bartolo***, 6 ta' Mejju 2004; ***Il-Pulizija vs Maurice Saliba***, 30 ta' April 2004; ***Il-Pulizija vs Saviour Cutajar***, 30 ta' Marzu 2004; ***Il-Pulizija vs Seifeddine Mohamed Marshan*** et, 21 ta' Ottubru 1996; ***Il-Pulizija vs Raymond Psaila et***, 12 ta' Mejju 1994; ***Il-Pulizija vs Simon Paris***, 15 ta' Lulju 1996; ***Il-Pulizija vs Carmel sive Chalmer Pace***, 31 ta' Mejju 1991; ***Il-Pulizija vs Anthony Zammit***, 31 ta' Mejju 1991.

Fil-kawża ***Ir-Repubblika ta' Malta vs. Domenic Briffa*** ġie mistqarr li :

> Kif gie ritenut diversi drabi, hawn qieghdin fil-kamp ta' l- apprezzament tal-fatti, apprezzament li l-ligi tirrizerva fl- ewwel lok lill-gurati fil-kors tal-guri, u li din il-Qorti ma tiddisturbahx, anke jekk ma tkunx necessarjament taqbel mija fil-mija mieghu, jekk il-gurati setghu legittimament u ragonevolment jaslu ghall-verdett li jkunu waslu ghalih. Jigifieri l-funzjoni ta' din il-Qorti ma tirrizolvix ruhha f'ezercizzju ta' x'konkluzjoni kienet tasal ghaliha hi kieku kellha tevalwa l-provi migbura fi prim'istanza, imma li tara jekk il-verdett milhuq mill-gurija li tkun giet "properly directed", u nkwadrat fil-provi prodotti, setax jigi ragonevolment u legittimament milhuq minnhom. Jekk il- verdett taghhom huwa regolari f'dan is-sens, din il-Qorti ma tiddisturbahx (ara per ezempju Ir-Repubblika ta' Malta v. Godfrey Lopez u r-Repubblika ta' Malta v. Eleno sive Lino Bezzina decizi minn din il-Qorti fl-24 ta' April 2003, Ir-Repubblika ta' Malta v. Lawrence Asciak sive Axiak deciza minn din il-Qorti fit-23 ta' Jannar 2003, Ir-Repubblika ta' Malta v. Mustafa Ali Larbed deciza minn din il-Qorti fil-5 ta' Lulju 2002, ir-Repubblika ta' Malta v. Thomas sive Tommy Baldacchino deciza minn din il-Qorti fis-7 ta' Marzu 2000, u r-Repubblika ta' Malta v. Ivan Gatt deciza minn din il-Qorti fl-1 ta' Dicembru 1994).

12. B'hekk anke jekk din il-Qorti tistħarreġ ix-xiehda li tkun tressqet quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ir-rwol ta' din il-Qorti jibqa' dak ta' reviżjoni tad-deċiżjoni mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati. Fil-kors ordinarju tal-funzjoni tagħha, ma ssirx Qorti ta' ritrattazzjoni, ċjoe li terġa tisma' l-każ u tiddeċiedi l-każ mill-ġdid. Id-deċiżjoni jekk l-imputat ikunx ħati jew le qabel xejn teħodha l-Qorti tal-Maġistrati li għandha d-dover li tanalizza l-provi u l-argumenti legali u tasal għall-konklużjonijiet tagħha wara li tkun qieset kollox.[5]

13. Din il-Qorti, bħala Qorti tal-Appell Kriminali twettaq id-dmir ta' reviżjoni tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati billi tara jekk u safejn, il-Qorti tal-Maġistrati, bis-saħħa tal-provi li jkunu ġew miġjuba mill-partijiet u tal-argumenti legali dibattuti quddiemha, setgħetx legalment u raġonevolment tasal għall-konklużjoni milħuqa minnha fis-sentenza tagħha. Huwa minħabba f'hekk u biex tilħaq dan l-għan li din il-Qorti, bħala Qorti tal-Appell tagħmel l-apprezzament tagħha tal-provi prodotti quddiem dik il-Qorti.

14. Bosta drabi l-fatti li joħorġu mill-provi mhux dejjem ikunu jaqblu ma xulxin. Anzi ġieli jkun hemm xiehda li jgħidu bil-maqlub ta' xulxin. Għalhekk din il-Qorti trid tara jekk, u safejn, b'dawk il-provi li kellha quddiemha, l-Qorti tal-Maġistrati setgħetx tasal għall-konklużjonijiet tagħha kif jidhru fis-sentenza b'mod tajjeb u skont il-Liġi. Jekk din il-Qorti tara li l-Qorti tal-Maġistrati setgħet tasal għall-

[5] u dan sakemm ma jkunx hemm raġunijiet eċċezzjonali entro l-parametri ta' dak li jipprovdi l-artikolu 428(3)(5) tal-Kodiċi Kriminali li din il-Qorti tkun tista' tiddeċiedi hi l-meritu tal-kawża.

konklużjonijiet li waslet għalihom skont il-provi u l-argumenti legali li kellha quddiemha, allura din il-Qorti ma tibdilx il-konklużjonijiet milħuqa mill-Qorti tal-Maġistrati u dan għaliex jekk il-Qorti tal-Maġistrati tkun għamlet xogħolha tajjeb, din il-Qorti ma tistax taqbad u tibdlilha s-sentenza jekk ma jkunx hemm raġuni valida.

15. Jekk mill-banda l-oħra din il-Qorti tara li, mill-provi li nġiebu jew mill-argumenti legali imresqin quddiemha, l-Qorti tal-Maġistrati tkun żbaljat fl-apprezzament tal-provi jew fl-interpretazzjoni tal-argumenti legali imresqin quddiemha, b'mod li allura din il-Qorti tqis ma jkunx sigur u sodisfaċenti li tistrieħ fuq dawk il-konklużjonijiet, allura din il-Qorti imbagħad għandha s-setgħa u d-dmir li tibdel dik is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati, jew dawk il-partijiet minnha li jirriżultaw li jkunu żbaljati jew li ma jirriflettux il-Liġi.

Ikkunsidrat : -

16. L-ewwel aggravju li tressaq mill-appellant f'dan il-każ huwa li l-appellant kien ġie misjub ħati ħażin peress li ċ-ċirkostanzi ambjentali li fihom ġie mixli kienu differenti minn dawk li rriżultaw matul il-kors tal-provi prodotti fil-kawża. Huwa ġie mixli li wettaq ir-reat fi Vjal il-21 ta' Settembru, Naxxar mentri l-provi juru li l-vettura misjuqa mill-*parte civile* kienet parkeġġjata fi Triq il-Labour, Naxxar.

17. Minn qari taċ-ċitazzjoni jirriżulta li verament huwa ġie imputat li wettaq dan ir-reat fi *Vjal il-21 tqa' (sic! ta') Settembru, Naxxar*. Fl-NPS report eżebit a fol 2, jirriżulta li l-*incident address* kien *Triq tal-Labour, Naxxar new garage of residence 124*. Dan il-fatt ġie wkoll konfermat mill-affidavit ta' PS1270 Antoine Zammit a fol 6 li jgħid li l-vettura ta' Devania Gatt kienet ipparkjata ġewwa *Labour Avenue*, Naxxar.

18. Il-verżjoni mogħtija mill-Pulizija dwar dak li allegatament stqarr l-appellant kienet taqbel ma dak li l-Qorti tal-Maġistrati semmiet fis-sentenza tagħha, għalkemm din il-Qorti ma għandhiex idea x'kien xehed l-appellant quddiem dik il-Qorti matul is-seduta tas-17 ta' Mejju 2017 stante li x-xiehda tiegħu ma ġietx traskritta. Din il-Qorti ma tistax tgħid jekk l-appellant kienx żamm ma' dik il-verżjoni o meno meta kien xehed *viva voce* quddiem il-Qorti tal-Ewwel Istanza.

19. Il-fatt jibqa' li quddiem din il-Qorti il-provi kollha, inkluż ix-xiehda tal-*parte civile* innifisha turi li l-inċident seħħ fi Triq il-Labour u mhux fi Vjal il-21 ta' Settembru fin-Naxxar. Tirriżulta ċara għalhekk diskrepanza bejn l-isem tat-triq imsemmija fil-komparixxi u l-isem tat-triq fejn il-provi kollha jixhdu li seħħ fih l-inċident. Ma hemmx dubju dwar il-fatt li l-inċident seħħ fid-data, ħin u lok imsemmi mix-xiehda u li kienu jaqblu mal-NPS tal-Pulizija. Il-problema ravviżata mill-appellant kienet għalhekk id-differenza bejn dak misjub fl-avviż għal dak li rriżulta mill-provi bħala l-lok fejn seħħ l-allegat reat.

20. L-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali jaqra hekk :-

> (1) Meta ma jkunx hemm raġunijiet biżżejjed skont il-liġi għall-arrest ta' persuna imputata ta' reat, il-Pulizija Eżekuttiva għandha, b'ordni bil-miktub, tħarrek lil dik il-persuna biex tidher quddiem il-Qorti tal-Maġistrati.
>
> (2) Iċ-ċitazzjoni għandha ssemmi ċar il-persuna mħarrka, u għandu jkun fiha, fil-qosor, il-fatti tal-akkuża, bil-partikularitajiet ta' żmien u ta' lok li jkunu jinħtieġu jew li jkunu jistgħu jingħataw. Għandu jkun fiha wkoll it-twissija li, jekk il-persuna mħarrka tonqos li tidher, hija tiġi arrestata b'mandat tal-qorti u mressqa quddiem l-istess qorti fil-jum li jkun imsemmi fil-mandat.

Meta ġew biex jinterpretaw l-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali, dawn il-Qrati tradizzjonalment għalmu li ċ-ċitazzjoni hija *avviso a comparire.* L-appellant jagħmel riferenza għal sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament presjeduta fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs. Michael Camilleri et,***[6] fejn dik il-Qorti, wara li wkoll għamlet eżami tal-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali u ta sitwazzjonijiet fejn tirriżulta diskrepanza bejn partikolaritajiet imsemmija fl-avviż u l-provi li jirriżultaw matul il-kors tal-kawża, għamlet ukoll riferenza għal diversi sentenzi mogħtija minn dawn il-Qrati li ddipartew mill-ġurisprudenza dwar il-karatteristika tal-avviż bħala merament *avviso a comparire.*

21. Kien hemm każijiet fejn dawn il-Qrati iċċensuraw indikazzjonijiet ħżiena tal-ħin li setgħu faċilment ġew korretti mill-Prosekuzzjoni fuq talba appożita.[7] Pero kien hemm ukoll każijiet fejn l-aggravji kienu jiċċentraw dwar indikazzjoni ħażina fl-avviż tal-ħin li fih ikun seħħ l-allegat reat (eżempju varjazzjoni b'xi tnax il-siegħa) u li bdew

---

[6] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 t'April 2018.

[7] ***Il-Pulizija vs Nicolai Magrin*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-17 ta' Marzu 2008.

jiġu milqugħa. L-argument imressaq f'dawn il-każijiet huwa li kien dmir tal-Prosekuzzjoni li tara li jekk kien hemm xi żball fl-avviż, din kellha tagħmel talba apposita għall-korrezzjoni tempestivament.[8] Din il-posizzjoni aħħarija ġiet ukoll segwita sussegwentement fil-kawża ***Il-Pulizija vs Warren Piscopo***[9] nonche fis-sentenza ***Il-Pulizija vs Rita Theuma***.[10]

22. Fil-kawża ***Il-Pulizija vs. Michael Camilleri et***,[11] din il-Qorti diversament presjeduta laqgħet aggravju li kien jilmenta l-fatt li l-Qorti tal-Maġistrati kienet sabet lill-imputati ħatja ta' reat li fl-avviż kien indikat li seħħ fi Triq San Duminku kantuniera ma Triq il-Merkanti, Valletta, mentri fil-fatt il-post fejn allegatament seħħ ir-reat mill-provi ħareġ li l-faċċata tal-fond fejn allegatament seħħ ir-reat kien fi Triq il-Merkanti kantuniera ma' Triq San Duminku. Ir-raġunament ta' dik il-Qorti kien li :

> Dan ghaliex il-Qorti qatt ma tista' issib htija dwar il-kummissjoni ta' xi reat li ikun sehh mhux biss fi zmien iehor, izda ukoll f'xi post iehor mhux dak indikat fl-akkuza, cirkostanza li hija tant materjali u sostanzjali fil-kaz imressaq 'il quddiem mill-Prosekuzzjoni. Dan ghaliex l-artikolu 360 stess ifisser kif ghandha tigi redatta ic-citazzjoni u liema huma dawk l-indikazzjonijiet mehtiega sabiex il-persuna imharrka tkun tista' thejji id-difiza taghha tajjeb u dan bil-fatti kif indikati lillha f'dik ic-citazzjoni. Issa jekk dawk il-fatti ikunu gew indikati hazin, allura il-binarji ta'l-azzjoni ma ikunux gew definiti jew ikunu gew definiti hazin.

[8] ***Il-Pulizija vs John Mary Briffa*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-18 t'Ottubru 2005.
[9] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-19 t'Ottubru 2011.
[10] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-19 t'Ottubru 2011.
[11] Deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 t'April 2018.

23. Minn eżami tal-ġurisprudenza jidher li dwar dan il-punt hemm veduti differenti fuq it-tifsira li għandha tingħata lill-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali li jirrifletti wkoll filosofija differenti dwar dak li fin-natura tagħha hija ċ-ċitazzjoni fil-proċediment sommarju. Dawn iż-żewġt posizzjonijiet legali għandhom ukoll veduta differenti dwar min għandu l-oneru jaġixxi fil-każ li jiġi skopert divarju bejn il-kontenut tal-avviż u l-provi riżultanti. Filwaqt li l-posizzjoni ġurisprudenzjali tradizzjonali tipprospetta li ċ-ċitazzjoni hija sempliċi sejħa għal dehra quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, bil-konsegwenti proċeduri proprji jkunu bażati fuq il-kwerela jew denunzja li jiġu esposti *viva voce* quddiem il-Qorti, il-posizzjoni aktar reċenti tikkonsidra liċ-ċitazzjoni bħala dokument bażiku għall-imputazzjoni ta' reati kriminali li, għalkemm trid tiġi moqrija fil-Qorti, xorta waħda fin-natura tagħha tfassal l-imputazzjoni li tista' twassal għall-evenwali kundanna li magħha tinġarr sanzjoni penali. In kwantu tali, dan id-dokument kellu jkun redatt b'mod korrett u dan id-dmir jinkombi fuq il-Prosekuzzjoni, li għandha wkoll id-dmir tara li l-provi miġjuba minnha jkunu jaqblu ma dak imsemmi fiċ-ċitazzjoni. Fil-każ li jkun hemm diskrepanza bejn iċ-ċitazzjoni u l-provi prodotti kien jispetta lill-Prosekuzzjoni li, fi stadju opportun, titlob korrezzjoni taċ-ċitazzjoni u tkompli għaddejja bil-provi tagħha fil-każ.

24. Din il-veduta aktar reċenti żżomm quddiem għajnejha l-fatt li r-realta legali Maltija attwali hija differenti minn dik li kienet prevalenti fi żminijiet ta' qabel peress li illum il-Qorti tal-Maġistrati għandha kompetenza oriġinali li tista' twassal għal sentenzi ta'

priġunerija ta' mhux aktar minn sentejn. Għalhekk il-proċediment sommarju tal-lum jolqot firxa ferm aktar wiesa' ta' reati kriminali li wħud minnhom, fi żminijiet passati setgħu jiġu mmexxija biss b'ġuri. B'hekk diversi reati li aktar minn mitt sena ilu kienu jiġi trattati bil-forma solenni tal-att tal-akkuża, illum il-maġġor parti tagħhom huma trattati bil-forma aktar sempliċi taċ-ċitazzjoni u fil-każijiet kongruwi segwita bin-nota tar-rinviju għall-ġudizzju.

25. Apparti minn hekk anke grazzi għall-iżviluppi li saru fil-qasam tal-jeddijiet tal-bniedem, b'mod partikolari dak li jipprevedi l-artikolu sitta (6) tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar il-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali, nonche l-każistika dejjem tikber maħruġa mill-Qorti tad-Drittijiet tal-Bniedem fi Strasburgu dejjem tisħaq fuq l-importanza ta' proċess kriminali ġust sa minn qabel ma persuna tkun tresqet il-Qorti. Dawn l-iżviluppi wkoll kienu impensabbli aktar minn mitt sena ilu.

26. Mill-banda l-oħra, l-ġurisprudenza tradizzjonali għandha l-egħruq tagħha mhux biss fil-prattiċi legali Maltin kif bażati fuq is-sistema proċedurali Ingliż li minnu l-att ġudizzjarju taċ-ċitazzjoni ġie meħud. L-*iter* travaljat ta' dan l-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali ġie traċċat mill-Imħallef William Harding fis-sentenza mogħtija minnu presjedenti l-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' reviżjoni tas-sentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Arthur S. Mortimer*** deċiża nhar is-6 ta' Diċembru 1948. Huwa jispjega li l-artikolu 360(2)[12] kien ġie miżjud bl-Ordinanza IX tal-1911. Qabel din

[12] Fi żmienu l-artikolu 372(2) tal-Kodiċi Kriminali.

iż-żieda dan l-artikolu kien jipprovdi biss li meta ma kienx hemm raġunijiet biżżejjed biex persuna titressaq bl-arrest, il-Pulizija Eżekuttiva kellha tħarrek lill-imputat b'ordni bil-miktub sabiex tidher quddiem il-Qorti tal-Pulizija Ġudizzjarja.

27. Fis-sentenza tal-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' reviżjoni tas-sentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Spiru Spiteri*** deċiża nhar it-18 ta' Marzu 1955 l-Imħallef William Harding spjega wkoll li fis-sentenza ***Terreni vs Gabaretta***, deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali nhar is-17 ta'Ġunju 1880 il-posizzjoni dwar iċ-ċitazzjoni dak iż-żmien kienet illi ma kienx indispensabbilment neċessarju li l-Qorti tal-Maġistrati żżomm strettament u preċiżament mat-termini oriġinali taċ-ċitazzjoni anche meta l-proċediment ikun *ex officio*. Sir Antonio Micallef żied jgħid ukoll li l-Qorti setgħet fi kwalunkwe każ serenament tistrieħ fuq il-provi riżultanti wara li tkun ġiet preżentata ċ-ċitazzjoni; b'dan illi jekk il-Qorti jkun jidhrilha meħtieġ jew jekk issirilha talba għal dak il-għan mill-imputat, hija kellha takkorda ftit żmien lill-imputat biex ikun jista' jħejji d-difiża tiegħu fuq dak li jkun irriżulta mill-provi.

28. Bil-bidla li kienet saret fl-1911, din il-posizzjoni legali dwar l-għan taċ-ċitazzjoni ma nbidletx. Dak li kien inbidel huwa l-forma tagħha intiża biex tipprovdi lill-imħarrek aktar dettalji b'mod li huwa jkun jaf aħjar dwar dak li jkun ġie mħarrek dwaru.

29. Mid-dibatti tal-Kunsill tal-Gvern li waslu għal din l-emenda jirriżulta li l-iskop wara din l-emenda ma kienx li jibdel dak li sa dak iż-żmien kienet il-posizzjoni legali relattiva għaċ-ċitazzjoni u ċjoe li

tkun isservi biss ta' mezz li bih persuna tiġi preżentata quddiem l-awtorita ġudizzjarja; u mingħajr ma din iċ-ċitazzjoni tiġi mqiegħda fuq l-istess livell tal-att tal-akkuża quddiem il-Qorti Kriminali. Ma kienx intiż li ċ-ċitazzjoni tingħata l-forma solenni li kellu jingħata lill-att tal-akkuża. Anzi skont l-Avukat tal-Kuruna li pparteċipa fid-dibattiti dwar din l-emenda saħaq li ċ-ċitazzjoni ma kellhiex tkun meqjusa bħala intimazjoni ta' imputazzjoni – *La citazione nella sua essenza non e' la intimazione di una imputazione* – ġie kwotat jgħid. Anżi huwa proċediment differenti minn dak li jsir quddiem il-Qorti Kriminali in kwantu huwa proċediment sommarju. L-Avukat tal-Kuruna saħaq li l-imputazzjoni vera hija dik li tiġi proposta quddiem il-Qorti *viva voce* mill-Prosekuzzjoni kontra tal-imputat. Id-dibattitu bejn il-Prosekuzzjoni u d-Difiża ma jseħx grazzi għaċ-ċitazzjoni iżda jseħħ quddiem il-Qorti tal-Maġistrati bis-saħħa tal-kwerela u bl-esposizzjoni tal-fatti magħmula quddiem il-Qorti da parti tal-Uffiċjal Prosekutur. Bis-sistema viġenti qabel l-1911, l-imputat kien jirċievi ċ-ċitazzjoni mingħajr ma kien ikollu indikazzjoni biżżejjed biex ikun jaf għal xiex ried jirrispondi quddiem dik il-Qorti u għalhekk kien jinħela l-ħin f'differimenti biex ikun jista' jipprepara u jiddefendi ruħu. Kien għalhekk li l-Avukat tal-Kuruna kien ħass li kien aktar għaqli li filwaqt li ċ-ċitazzjoni tibqa' dejjem dokument li bih imputat jiġi msejjaħ jidher il-Qorti, fl-istess waqt kien meħtieġ li l-imputat ikollu informazzjoni biżżejjed minn qabel biex ikun jaf b'xiex inhu mixli biex b'hekk jitla' l-Qorti preparat għall-kawża tiegħu.

30. Kemm fis-sentenza ***Mortimer*** kif ukoll fis-sentenza ***Spiteri*** l-Imħallef Harding imbagħad jiċċita s-sentenza tal-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali fil-kawża ***La Polizia vs Ashby*** deċiża fit-12 t'Awissu 2017 fejn l-Imħallef Sir Luigi Camilleri kien iddeċieda li l-indikazzjonijiet imsemmija fl-artikolu 360 **ma kienux essenzjali**. Iċ-ċitazzjoni ma kienet xejn ħlief l-ordni mogħtija mill-Pulizija lill-imħarrek sabiex huwa jidher il-Qorti f'data u ħin mogħtija lilu meta ma jkunx hemm lok li huwa jittieħed il-Qorti taħt arrest. Dak kien l-iskop u l-karattru essenzjali taċ-ċitazzjoni. L-emendi li kienu saru fl-2011 ma kienux tali li jibdlu din il-posizzjoni legali għalkemm kienu intiżi biex jagħtu aktar informazzjoni lill-imħarrek biex qabel jitla l-Qorti jkun jista' jipprepara d-difiża tiegħu.

31. L-Imħallef Harding f'dawn iż-żewġt kawżi jtenni li din hija interpretazzjoni li hija konsonanti mal-interpretazzjoni mogħtija lill-kunċett taċ-ċitazzjoni skont il-Liġi ingliża li minnha l-Liġi Maltija hija mnissla. Huwa jtenni li ma jistgħux jitqajmu u jintlaqgħu oġġezzjonijiet għal difetti fil-forma jew fis-sustanza tal-avviżi. Dak li kellu dritt għalih l-imputat fl-avviż huwa *reasonable information as to the nature of the charge*. ***Reasonable*** trid tiġi mifhuma fil-kuntest taċ-ċitazzjoni, *ergo* fil-kuntest ta' proċediment sommarju. Jekk tirriżulta varjanza tali li l-Ġudikant jidhirlu li minħabba fiha l-ġudikabbli jkun ġie ***decieved or misled*** allura f'dak il-każ, il-ġudikabbli jkollu dritt li jitlob, u jingħata mill-Qorti, differiment tal-udjenza sabiex ikun jista' jipprepara d-difiża tiegħu minħabba l-varjanza li tkun irriżultat. U huwa għalhekk li ma tistax tiġi invokata n-nullita taċ-ċitazzjoni sempliċiment minħabba li jkun

hemm differenza, ***variance*** bl-Ingliż, bejn l-avviż u l-provi li jitresqu fil-kawża.

32. Apparti minn hekk il-Liġi tippermetti wkoll li jsiru korrezzjonijiet f'dawn il-partikolaritajiet imsemmija fiċ-ċitazzjoni u fil-kwereli. Dan ukoll ġie deċiż mill-Imħallef Harding fis-sentenza tiegħu ***Consiglio Mangion nomine vs Turu Callus et*** deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appelli Kriminali nhar it-2 t'April 1948. L-artikolu 360 bl-ebda mod ma jostakola tali korrezzjonijiet. Għal massimu f'każ ta' talba għal korrezzjoni l-imputat ikollu dritt li jitlob, u jaqla' differiment tal-udjenza biex ikun jista' jirregola ruħu. Il-loġika wara din il-posizzjoni hija wkoll għaliex jekk minħabba tali varjanzi l-imputat ikun ġie *misled* jew *deceived*, huwa għandu dritt li jkollu żmien jiddefendi ruħu. Apparti minn hekk il-Kodiċi Kriminali kien jippermetti korrezzjoni tal-att tal-akkuża, dokument solenni a differenza taċ-ċitazzjoni. Għalhekk kien ikun illoġiku li jkun hemm *technical strictness* akbar fil-każ taċ-ċitazzjoni li huwa dokument mhux solenni, mentri jkun hemm lok għal possibilta ta' korrezzjoni fil-każ ta' dokument solenni bħal ma huwa l-att tal-akkuża.

33. Fil-kawża fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Toni Mifsud*** deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti ta' appell minn sentenzi tal-Qrati tal-Maġistrati nhar is-16 ta' Mejju 1953, dik il-Qorti presjeduta wkoll mill-Imħallef William Harding daħlet fil-kontroversja meta jkun hemm diskrepanza fil-ħin indikat fiċ-ċitazzjoni għal dak li jirriżulta mill-provi. F'dan il-każ, dik il-Qorti ddeċidiet li l-artikolu 360

jeħtieġ li fiċ-ċitazzjoni jingħataw partikolaritajiet dwar iż-żmien. B'dan il-Liġi riedet tifhem li ż-żmien setgħa jiġi kostittwit mix-xahar u mill-ġurnata jew mid-data tax-xahar u mis-sena iżda mhux neċessarjament ukoll mill-ħin – għalkemm dan ikun għaqli biex l-informazzjoni fiċ-ċitazzjoni tkun kemm jista' jkun ċara u univoka. Kif imtenni fis-sentenza ***Il-Pulizija vs. Bartoli*** deċiża minn dik il-Qorti nhar it-8 ta' Jannar 1938 l-att taċ-ċitazzjoni tnissel mill-Liġi ingliża li kienet teħtieġ li ċ-ċitazzjoni jkun fiha *reasonable information as to the nature of the charge*. U li jekk b'dik l-informazzjoni skorretta l-imputat kien iħoss li ġie *misled* jew *deceived*, huwa dejjem kellu l-jedd li jitlob li jingħata differiment sabiex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi lilu nnifsu aħjar. F'dak il-każ, irriżulta li l-imputat kien ikkontesta l-kawża quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u kien wera ben tajjeb li kien jaf għall-liema ċirkostanzi l-imputazzjoni kienet tirreferi u għalhekk ma kienx hemm lok li l-aggravju tiegħu fuq id-difett fiċ-ċitazzjoni jiġi milqugħ.

34. Din il-kwistjoni ta' żbalji fiż-żmien imsemmi fiċ-ċitazzjoni, nonche l-problematika tal-possibilita li l-Prosekuzzjoni titlob u tottjeni korrezzjoni fiċ-ċitazzjoni kienet ukoll il-meritu tas-sentenza fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Spiru Spiteri*** aktar il-fuq imsemmija. F'dik il-kawża t-talba kienet saret għal bidla fl-imputazzjonijiet billi mad-data tiżdied il-frażi "fl-aħħar tliet xhur qabel". Din it-talba **<u>saret wara</u>** li kienu ingħalqu l-provi tal-Prosekuzzjoni. Id-Difiża oġġezzjonat għal tali bdil iżda l-Qorti tal-Maġistrati kienet laqgħet it-talba għal tali bdil. Dan wassal għal dak l-appell. Il-Qorti Kriminali, presjeduta mill-Imħallef William Harding, ħadet l-istess

posizzjoni bħal fil-kawżi ***Mortimer,*** ddeċidiet li l-posizzjoni dwar l-avviż bħala *avviso a comparire* kienet konsolidata b'diversi ġudikati tal-appelli kriminali fosthom ***La Polizia vs Debono*** tat-12 ta' Jannar 1918, ***Carabott vs Galea*** tat-12 t'Awissu 1918, ***Il-Pulizija vs Carmelo Mariani*** deċiża 12 ta' Ġunju 1942, u tal-Qorti Kriminali kolleġjalment komposta fl-ismijiet ***Ir-Reġina vs Cutajar*** tat-13 ta' Diċembru 1954. Dik il-Qorti ddeċidiet li, in bażi għal dak stabbilit bil-kawża ***Ashby,*** iċ-ċitazzjoni ma tistax titqabbel mal-att tal-akkuża u n-nuqqas ta' partikolaritajiet imsemmija fl-artikolu 360 tal-Kodiċi Kriminali ma kienux iġibu n-nullita taċ-ċitazzjoni, liema nuqqas jista' biss jintitola lill-imputat li jitlob u jottjeni differiment sabiex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi ruħu aħjar.

35. Biss dwar il-punt aktar kontrovers dwar jekk tali korrezzjoni setgħetx issir wara li l-Prosekuzzjoni tkun għalqet il-provi tagħha, dik il-Qorti Kriminali iddeċidiet li fi proċediment sommarju ma hemm xejn li jżomm lill-Ġudikant li *għal raġuni ġusta, u anke l-Qorti "marte proprio" tordna li jerġa jinfetaħ is-smiegħ, sia pure biex titbiddel l-imputazzjoni kif sar f'dan il-każ; basta tingħata, kif ingħatat f'dan il-każ, l-opportunita ta' differiment, jekk l-imputat irid dan id-differiment.*

36. Fis-sentenza tal-Qorti Kriminali eżerċenti funzjoni t'appell minn sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati, fis-sentenza tagħha tas-6 ta' Marzu 1954 fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Frank Borg,*** kienet qalet li :

(a) l-kunċett li fil-ġudizzji sommarji ċ-ċitazzjoni hija ordni ta' komparizzjoni kien saret kwistjoni ta' *jus receptum*;

(b) l-enuċjazzjoni tal-fatti kontenuti fiha mhix il-bażi essanzjali u assoluta tal-inkriminazzjoni;

(c) l-Qorti setgħet issib ħati imputat ta' reat divers minn dak li jidderiva minn dik l-enunċjazzjoni u li jkun irriżulta mill-provi li seħħ – basta li, jekk jagħmel talba apposita, l-imputat ikun jista' jingħata żmien biex jiddefendi ruħu kontra l-imputazzjoni ta' dan ir-reat l-ieħor;

(d) din il-kawża wkoll kienet ippermettiet bidla fl-avviż wara li kienu ingħalqu l-provi mill-Prosekuzzjoni.

Din il-posizzjoni legali relattiva għall-istatus legali taċ-ċitazzjoni bħala merament *avviso a comparire* baqgħet tiġi segwita mill-Qrati Maltin kostantement, inkluż kważi verbatim mill-Imħallef Wallace Gulia fil-kawża ***Il-Pulizija vs Noel Zarb Adami*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar id-19 ta' Ġunju 1989.

Fil-kawża ***Il-Pulizija vs Godwin Agius*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar id-9 ta' Jannar 2003 kienet ukoll għamlet riferenza għal diversi sentenzi preċedenti u qalet hekk : -

> 6. Dwar l-ewwel aggravju din il-Qorti tirreferi ghal dak li qalet din l-istess Qorti fis-sentenza fl-ismijiet Il-Pulizija v. Mario Bezzina moghtija fis-26 ta' Mejju 2004:
>
> "F'dan ir-rigward huwa rilevanti s-subartikolu (2) ta' l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali li jipprovdi:
>
> "'Ic-citazzjoni ghandha ssemmi car il-persuna mharrka, u ghandu jkun fiha, fil-qosor, il-fatti ta' 1- akkuza, bil-partikularitajiet ta' zmien u ta' lok li jkunu jinhtiegu jew li jkunu jistghu jinghataw.'

"Issa l-gurisprudenza kostanti tal-Qrati taghna hi fis-sens li c-citazzjoni in kwistjoni mhix hlief avviz lill-imputat biex jidher quddiem il-Qorti. Fis-sentenza moghtija minn din il-Qorti (diversament presjeduta) fl-ismijiet Il-Pulizija vs Joseph Buttigieg fil-25 ta' Lulju 1994, intqal:

"'L-insenjament tal-qrati taghna, kemm dawk superjuri kif ukoll inferjuri, hu tista' tghid univoku u gie kristallizzat fis-sentenza tal-Qorti Kriminali (li allura kienet tisma' appelli mill-qrati inferjuri) tas-6 ta' Dicembru, 1948 fl-ismijiet Il-Pulizija v. Arthur S. Mortimer A. & C.E. (Vol.XXXIII.iv.758) li dahlet ukoll fl-origini tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 360, introdott fl-1911. Brevement, ic-citazzjoni ma hi xejn hlief avviz jew ordni sabiex il-gudikabbli jidher quddiem qorti inferjuri fil-hin u data li jigu indikati lilu, minflok ma jingieb quddiem dik il-qorti taht arrest (Art.360(1)). Din ic-citazzjoni ma hix il-bazi tal-akkuza, bhalma hu l-kaz tal-att ta' akkuza quddiem il-Qorti Kriminali. L-akkuza jew imputazzjoni tigi profferita fil-qorti inferjuri meta tinqara mill-prosekuzzjoni: 'La vera imputazione si deduce contro l'imputato dalla prosecuzione dinanzi alla Corte stessa. La lotta fra la prosecuzione e l'imputato non si impegna per mezzo della citazione, ma si impegna per mezzo della querela, della esposizione dei fatti che seguono innanzi alla Corte per parte dell'ufficiale prosecutore' (ara sentenza citata, pagna 761). Dan ifisser li galadarba l-persuna mharrka effettivament tidher quddiem il-qorti, il-funzjoni principali tac-citazzjoni (ghax hemm funzjonijiet ohra, bhal, per ezempju, li l-imputat ikun jaf biex qed jigi akkuzat sabiex ikun jista' jiddefendi ruhhu sew, kif ukoll l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni) tkun giet ezawrita (ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza ta' din il-Qorti tad-19 ta' Gunju, 1989 fl-ismijiet Il-Pulizija vs Noel Zarb Adami)."

"U bhalma qalet din il-Qorti (diversament presjeduta) fis-sentenza moghtija fl-4 ta' Novembru 1994 fil-kawza fl- ismijiet Il-Pulizija vs Emanuel Buttigieg:

"'Id-dettalji msemmijin dwar il-fatti ghandhom jigu ndikati fiha mhux ghall-fini tal-validita' taghha, jew tal- proceduri, kompriza s-sentenza, li jsegwuha, izda ghall-fini ta' pratticita' u ta' evitar ta' telf ta' zmien, u cioe` biex l-imputat x'hin jidher quddiem il-Qorti jkun jaf fuqhiex ikun gie mharrek, u hekk dakinhar stess li jidher ikun preparat biex jiddefendi ruhu ghall- imputazzjoni dedotta.

"'.....

"'Dan kollu premess ifisser li c-citazzjoni li jkun fiha l- ordni lill-imputat biex jidher quddiem il-Qorti tal- Magistrati qatt ma tista' tkun nulla, kemm jekk tkun tikkontjeni kif ukoll jekk ma tikkontjenix dettalji korretti jew skorretti tal-fatti. F'ebda kaz dik ic- citazzjoni ma ggib in-nullita' tal-proceduri sussegwenti, kompriza s-sentenza."

"Is-subartikolu (2) ta' l-artikolu 360 tal-Kodici Kriminali jirrikjedi biss li ccitazzjoni jkun fiha l-fatti ta' l-akkuza. Fis- sentenza taghha fl-ismijiet Il-Pulizija vs Philip Schembri moghtija fit- 18 ta' Novembru 1994 minn din ilQorti (diversament presjeduta), gie spjegat:

"'Dawn il-fatti, naturalment, iridu juru b'mod car ir-reat li tieghu l-persuna tkun qed tigi imputata, minghajr il- htiega ta' tigbid ta' kliem jew immaginazzjoni, jigifieri b'mod li l-imputat ikun jaf ta' liema reat jew reati qed jigi akkuzat u ghal liema reat jew reati jrid iwiegeb.'"

7. Fil-kaz in ezami, huwa minnu li fic-citazzjoni m'hemmx indikazzjoni tal-hin, izda l-artikolu 360(2) ma jirreferix ghall-"hin" tar-reat izda ghaz-"zmien" u c-citazzjoni effettivament taghti indikazzjoni taz-"zmien" meta allegatament sehh ir-reat in kwistjoni meta tghid "f'dawn l- ahhar gimghat" li naturalment jigu kalkolati lura mid-data tac-citazzjoni (is-6 ta' April 2011). Huwa minnu li fic- citazzjoni m'hemmx indikazzjoni tal-lok fejn allegatament sehh ir-reat izda, apparti li l-appellant kien jaf ben tajjeb ghal liema xatba kienet qed issir referenza fic-citazzjoni, fid-dawl tal-gurisprudenza sucitata, tali nuqqas ma jwassalx ghan-nullita' tac-citazzjoni jew tal-proceduri sussegwenti, kompriza s-sentenza. Konsegwentement it-talba ta' l-appellant biex is-sentenza appellata tigi dikjarata nulla hi michuda.

Fil-kawża ***Il-Pulizija vs Joseph Zahra*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar il-5 t'Awissu 2003 ġie deċiż illi :

L-ewwel aggravju ta' l-appellant hu, bazikament, fis-sens li huwa ma setax jinstab hati skond l-imputazzjonijiet kif dedotti peress li dawn l-imputazzjonijiet kienu nieqsa mid- dettalji mehtiega dwar il-post, il-hin u c-cirkostanzi li fihom sehhew l-allegati reati. Dan l-aggravju hu wiehed fieragh. Huwa veru li l-imputazzjonijiet ma kienux redatti bl-aktar mod felici u li r-referenza ghall-"post", "hin" u "cirkostanzi" f'kull imputazzjoni ma hi xejn cara. Pero`, kif din il-Qorti kellha l-okkazzjoni li tosserva diversi drabi, in-nuqqas ta' xi rekwizit imsemmi fis-subartikolu (2) tal-Artikolu 360 ma jwassalx ghan-nullita` tac-citazzjoni (jew tal-imputazzjoni jew imputazzjonijiet) u anqas ma jwassal necessarjament ghall-liberazzjoni ta' dak li jkun. Jekk, minhabba l-mod kif inhuma redatti l-imputazzjonijiet, l-imputat ma jkunx jista' jiddefendi ruhhu adegwatament huwa jista' jgib dan l- ilment a konjizzjoni tal-qorti biex din tiehu l-mizuri necessarji. Jista' wkoll, wara li jkun sema' l-provi tal- prosekuzzjoni, jitlob differiment jew posponiment biex ikun f'posizzjoni li jaghmel id-difiza tieghu, minflok ma jghaddi ghad-difiza minnufih wara l-kaz tal-prosekuzzjoni, kif suppost li jsir f'kull kawza (ara, in partikolari, l-Artikoli 374, 375 u 377(1) tal-Kodici

Kriminali). S'intendi, tali differiment jew posponiment ghandu jinghata b'cirkospezzjoni kbira u biss f'kazijiet fejn ikun hemm xi nuqqas fil-mod kif il- prosekuzzjoni tkun ressqet l-imputazzjonijiet jew ikkonduciet il-kaz taghha, liema nuqqas ikun verament jista' jippregudika lill-imputat, ghax altrimenti facilmment jigri li l-kawza sommarja ma tibqa' sommarja xejn. Huwa proprju ghalhekk li l-Artikolu 360(2) jghid li c-citazzjoni ghandha jkollha certi dettalji, u cioe` sabiex l-imputat jigi preparat f'ewwel jum tas-smigh bid-difiza u bil-provi tieghu in difeza, u l-kawza tkun tista' tinqata' f'dik l-ewwel gurnata tas-smigh. Issa, fil-kaz in dizamina ma ghandniex kawza sommarja, izda kumpilazzjoni. Fi kliem iehor il- provi ingabru fuq numru ta' granet, u mill-provi mismugha wiehed seta' facilment jifhem il- "post", il-"hin" u c- "cirkostanza" ta' kull imputazzjoni. Meta, ghalhekk, l-appellant Zahra gie biex jaghmel id-difiza tieghu huwa kien jaf ezattament b'liema fatti kien qed jigi imputat, u liema kienu r-reati li kienu qed jigu ipotizzati fil-konfront tieghu (u dan, naturalment, aktar u aktar wara n-nota ta' rinviju ghall-gudizzju tal-Avukat Generali). Ghalhekk dana l-aggravju ta' l-appellant qed jigi respint.

37.Fil-kawża fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Francis Portelli*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-3 ta' Marzu 1992, ġie deċiż li n-nuqqas tal-partikolaritajiet imsemmija fl-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali ma kienetx iġġib in-nullita taċ-ċitazzjoni; għalkemm id-difett tagħhom jista' jġib in-nullita' fil-każ li jirrendi l-imputazzjoni inċerta. Iċ-ċitazzjoni pero xorta kienet tirrikjedi li jkun fiha fatti tal-akkuża li tiġbor fiha r-reat jew reati ipotizzati u li eventwalment ikunu jridu jiġu moqrija fil-Qorti mill-Prosekuzzjoni ai termini tal-artikolu 374 u 375 tal-Kodiċi Kriminali skont il-każ. Iċ-ċitazzjoni għalhekk xorta waħda ried ikollha fiha l-fatti li juru ċar ir-reat li bih persuna tkun qed tiġi mixlija u dan għandu jsir mingħajr il-ħtieġa ta' tiġbid ta' kliem jew immaġinazzjoni u b'tali mod li l-imputat ikun jaf dwar liema reat jew reati jkun qed jiġi mixli bihom u għal liema reat għandu jwieġeb.

38. Fil-kawża ***Il-Pulizija vs Joseph Zammit*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar it-13 ta' Jannar 2016, ġie deċiż li għalkemm ma kienx hemm dubju li "għall-ħabta tal-11.00" mhuxwiex l-istess bħal "għall-ħabta ta 14.00", l-anqas ma kien hemm dubju li l-appellant kien jaf sew għall-liema inċident il-każ kien qiegħed jirreferi. Apparti minn hekk fil-kawża ***Il-Pulizija vs. Alfred Grixti*** deċiża minn din il-Qorti diversament presjeduta nhar is-26 ta' Marzu 2018 differenza fil-komparixxi bejn l-isem Mary u Maria kienet ritenuta bħala li ma taffettwax l-imputazzjoni u l-aggravju relattiv ġie miċħud.

39. Minkejja l-iżviluppi li saru fil-kompetenza tal-Qorti tal-Maġistrati, u fil-kamp tad-drittijiet tal-bniedem, il-Liġi Maltija xorta baqgħet imfassla fuq il-prinċipji li Prosekuzzjoni għandha l-obbligu li tinvestiga u tixli lil persuni suspettati li jkunu wettqu reati kriminali li jkunu jaqgħu taħt il-kompetenza oriġinali tal-Qorti tal-Maġistrati jew bl-arrest jew bil-mezz taċ-ċitazzjoni skont il-każ. Il-Liġi regolanti ċ-ċitazzjoni u l-konsegwenti proċedura applikabbli baqgħet sostanzjalment l-istess minkejja d-differenza fil-kompetenza aktar il-fuq imsemmija.

40. Ladarba l-Prosekuzzjoni tixli, hija għandha r-responsabbilta' li tara li dak li tixli bih ikun korrett. Jekk iċ-ċitazzjoni jkun fiha ineżattezzi jew żbalji, dawn fihom infushom ma jġibux in-nullita taċ-ċitazzjoni jew tas-sentenza. Iżda l-Uffiċjal Prosekutur għandu dmir li jara li jekk ikun hemm tali żbalji jew ineżattezzi, dawn għandhom jiġu

korretti. Dan huwa possibbli u l-ġurisprudenza relattivament reċenti issaħħaħ dan. Fil-fatt fil-kawża fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs. Glen Debattista*** tat-23 ta' Diċembru 2003 din il-Qorti diversament presjeduta saħqet hekk : -

> L-appellant ghandu bazikament tlett aggravji, li ser jigu kkunsidrati seriatim. L-ewwel aggravju hu fis-sens li "l- akkuza" kienet nulla, u dan peress li fic-citazzjoni ma kienx hemm indikazzjoni "tal-fatti" kif preskritt fl-Artikolu 360(2) tal-Kodici Kriminali. Dan l-aggravju hu infondat u jirrazenta l-fieragh. Kif spiss gie ritenut minn din il-Qorti – u kif inhi, del resto, prassi inveterata – ir-rekwizit ta' "il-fatti ta' l-akkuza", imsemmija fis-subartikolu (2) tal-Artikolu 360, ikun sodisfatt jekk il-prosekuzzjoni tuza il-kliem testwali tad-disposizzjoni tal-ligi li tohloq ir-reat li jkun qed jigi ipotizzat bl-imputazzjoni. Huwa veru li l-prosekuzzjoni setghet, ghal aktar kjarezza, tghid fl-imputazzjoni li l-att awtentiku u pubbliku in dizamina kien licenzja ta' vettura (il-kelma "licenzja" tissemma biss fit-tieni imputazzjoni); pero` tali karenza ma ggibx in-"nullita`" tal-akkuza – sia jekk ta' l-akkuza (jew, ahjar, imputazzjoni) per se u sia jekk tac-citazzjoni. Kif ukoll gie ritenut diversi drabi, minkejja l-emenda introdotta bl-Ordinanza IX ta' l-1911, ic- citazzjoni baqghet xorta wahda semplici "avviso a comparire" u mhux il-bazi ta' l-imputazzjoni; l-imputazzjoni tigi formalment maghmula fl-istadju kontemplat fis- subparagrafu (i) tal-paragrafu (i) tal-Artikolu 374 tal-Kodici Kriminali, rez applikabbli ghal proceduri ex officio bil- paragrafu (c) tal-Artikolu 375 (u fil-kaz tal-Qorti Istruttorja, meta r-rapport jigi konfermat bil-gurament fl-istadju kontemplat fl-Artikolu 390(1)). L-iskop tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 360 hu sabiex l-imputat ikun mill-bidu nett f'posizzjoni li jkun jista jiddefendi ruhhu adegwatament, b'mod ukoll li f'kawzi sommarji huwa jressaq il-kaz u l- provi tieghu fl-istess gurnata li jitressaq quddiem il-qorti u s-sentenza tinghata wkoll f'dik il-gurnata (Art. 377(1)). Ghalhekk, jekk "il-fatti ta' l-akkuza" ikunu gew redatti b'tali mod li l-imputat ma jkunx jaf b'xhiex qed jigi verament akkuzat, sia ghal dawk li huma fatti u sia ghal dik li hija ligi, huwa jista' jew igib din il-lanjanza a konjizzjoni tal-qorti sabiex il-qorti tordna lill-prosekuzzjoni tkun aktar cara jew, wara li l-prosekuzzjoni tkun ghalqet il-kaz taghha – u allura l-imputat ikun certament jaf x'inhuma l-fatti li jkunu qed jigu imputati – jitlob differiment biex ikun jista' jipprepara d-difiza tieghu. Mid-diversi verbali registrati quddiem il-Qorti Inferjuri imkien ma hemm l-icken indikazzjoni li l-appellant, allura imputat, ma kienx jaf, jew ma setax ikun jaf wara d-deposizzjoni tax-xhieda principali WPS Marisa Bartolo u l-Ispettur Stephen Mallia, x'kienu l- fatti li kienu qed jigu imputati fil-konfront tieghu. Ghalhekk ukoll b'ebda mod ma jista' jinghad li l-appellant gie pregudikat fid-difiza tieghu. Fl-ahharnett il-Qorti tosserva li l-posizzjoni hija differenti meta si tratta tal-forma aktar solenni

tal-Att ta' Akkuza fil-Qorti Kriminali – hawn il- legislatur kjarament jiddistingwi bejn "il-fatt li jikkostitwixxi r-reat" u "r-reat kif migjub jew imfisser fil-ligi" – paragrafi (c) u (d) tal-Artikolu 589. Pero` anke hawn tista' issir korrezzjoni skond ma jipprovdi l-Artikolu 597 tal-Kodici Kriminali, salv ghas-sitwazzjoni prevista fil-proviso tas-subartikolu (5) tal-Artikolu 449. Konsegwentement dan l-aggravju qed jigi respint.

41. Din il-Qorti taqbel mal-posizzjoni adottata mill-Imħallef Harding fis-sentenzi tiegħu fejn saħaq li l-ġurisprudenza regolanti ċ-ċitazzjoni, bażata kif inhi fuq il-*ius receptum,* tisħaq fuq il-fatt li fejn ikun hemm diskrepanza bejn dak imniżżel fiċ-ċitazzjoni għal dak li jirriżulta fil-kwerela u quddiem il-Qorti, huwa dak li jirriżulta quddiem il-Qorti li jipprevali u mhux dak li jkun miktub fiċ-ċitazzjoni, sakemm ma jkunx hemm diskrepanzi kbar tali li l-akkuża ma tkunx sostenibbli. Dak li l-imputat fi proċediment quddiem il-Qorti tal-Maġistrati[13] għandu dritt għalih huwa li, meta jirriżulta li hemm diskrepanza bejn dak li hemm fiċ-ċitazzjoni u dak li jirriżulta mill-provi, jingħata l-opportunita li jiddefendi ruħu dwarha, u dan sakemm dik id-diskrepanza, ossija *variance* ma tkunx tirrendi l-imputazzjoni tant inċerta li allura tkun nulla minnha nnifisha.

42. Għal dan il-għan l-Uffiċjal Prosekutur għandu dmir li jitlob li ssir il-korrezzjoni relattiva filwaqt li l-imputat ma għandux dritt li jwaqfu milli jagħmel tali talba għal korrezzjoni jew saħansitra jikkontendi li l-avviż huwa null. F'dak il-każ l-imputat għandu dritt jitlob differiment biex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi ruħu aħjar.

[13] skont l-artikolu 374(*i*)(i) kif ukoll reż applikabbli għal proċedimenti *ex officio* bl-artikolu 375(c) jew bl-artikolu 390(1) tal-Kodiċi Kriminali fil-proċedimenti istruttorji.

43. Dan għaliex jekk tirriżulta li xi wieħed minn dawn il-partikolaritajiet imsemmija fl-artikolu 360(2) tal-Kodiċi Kriminali ma jkunx jaqbel mal-provi prodotti, dan ma jġibx in-nullita tal-avviż. Ikun ifisser li dak li l-imputat ikun irid jirrispondi għalih u jiddefendi ruħu minnu irid ikun b'riferenza għal dawk il-fatti li jirriżultaw mill-provi. U huwa għalhekk li, fi proċediment sommarju fejn id-differimenti għandhom ikunu l-eċċezzjoni u mhux ir-regola, l-imputat ikun jista' jitlob li jingħata differiment tal-udjenza sabiex ikun jista' jirregola ruħu u jiddefendi ruħu b'dawk iċ-ċirkostanzi ġodda li jkunu rriżultaw u dan biex jiġi evitat kwalunkwe ombra li biha jkun jista' jiġi *deceived* jew *misled*. Dment li huwa jingħata l-opportunita sħiħa li jiddefendi ruħu mill-istat li jkun irriżulta mill-provi, l-imputat ma jistax iressaq ilment.

44. F'dan il-każ, huwa minnu li l-Prosekuzzjoni xliet lill-imputat appellant li wettaq ir-reat fi Vjal il-21 ta' Settembru, fin-Naxxar. Il-Prosekuzzjoni ma talbitx korrezzjoni tal-imputazzjoni u d-Difiża, konfrontata b'din il-*variance* ma talbitx għal differiment tal-udjenza biex tkun tista' tirregola ruħha. Il-Qorti proċediet bis-smiegħ tal-kawża u mill-provi prodotti irriżulta li l-inċident seħħ fi Triq il-Labour, fin-Naxxar.

45. L-imputat minn naħa tiegħu għażel li jikkontesta din l-imputazzjoni, u bl-ebda mod ma ċaħad li kien involut fl-inċident mal-*parte civile* de quo. Anzi huwa qabel max-xhud tal-Prosekuzzjoni PS1270 Antoine Żammit (fol 6) u max-xiehda tal-

parte civile Devania Gatt li l-inċident kien seħħ, u seħħ waqt li kien dieħel fil-garage tiegħu, li mill-provi ħareġ li jinsab fi Triq il-Labour, In-Naxxar. Huwa kien ċar f'moħħu għall-liema inċident kien ġie mħarrek, dwar liema inċident ġie mitlub jirrispondi u dwar liema inċident kellu d-dritt jiddefendi ruħu.

46. Din il-Qorti rat li ma kienx hemm diskrepanzi bejn il-provi tal-Prosekuzzjoni u dik tal-parte civile u li setgħu b'xi mod jippreġudikaw il-posizzjoni tal-imputat milli jkun jista' jiddefendi ruħu. F'dan il-każ il-partijiet kollha qablu dwar il-post fejn seħħ l-inċident, irrispettivament minn dak li ġie indikat fiċ-ċitazzjoni.

47. Kien ikun aktar professjonali kieku l-Prosekuzzjoni talbet il-korrezzjoni taċ-ċitazzjoni biex tiġi tirrifletti dak li l-Prosekuzzjoni kellha fil-*file* tagħha bħala provi – li kjarament kienu juru li l-inċident seħħ fi Triq il-Labour, in-Naxxar u mhux fi Vjal il-21 ta' Settembru, In-Naxxar. Iżda ladarba l-provi tal-Prosekuzzjoni kienu jindikaw il-post u ċ-ċirkostanzi korretti u kienu jaqblu mal-verita storika, kif ukoll konfermata mill-appellant innifsu, din il-Qorti ma tistax tilqa' l-aggravju tal-appellant.

48. Kienet tkun storja differenti kieku ma kienx hemm biss *variance*, iżda differenzi jew diskrepanzi kbar jew sostanzjali bejn il-partikolaritajiet imsemmija fl-avviż u dak riżultanti mill-provi. *Variance* tfisser li jkun hemm xi differenzi bejn l-allegazzjoni u l-evidenza u mhux differenzi tant kbar li jistgħu joħolqu jew iwaslu għal reat jew reati differenti jew għal nuqqas ta' reat. Għalhekk jekk

l-iżball jew varjanza fiċ-ċitazzjoni tkun tant kbira bejn il-fatti imputati u dawk riżultanti li jirrendu l-azzjoni inċerta, mhux ċara, jekk mhux ukoll kontradittorja, dwar jekk ir-reat ikunx seħħ, fejn ir-reat ikun seħħ jew jekk kienx l-imputat li wettaq ir-reat mill-lok jew ċirkostanzi msemmija fil-provi,[14] allura ma jkunx jista' jingħad li kien hemm sempliċi varjanza fis-sens tal-ġurisprudenza ċitata aktar il-fuq u l-azzjoni ma tkunx tista' titmexxa għax il-parametri tal-azzjoni jkunu inbidlu radikalment – ħaġa li bl-iżvilupp tal-proċedura penali u tad-drittijiet tal-bniedem ma jistax jiġi ritenut aċċettabbli fis-sistema legali Malti tal-lum. F'dan il-każ pero il-varjanza kienet żgħira u suffragata mill-provi riżultanti, inkluż mill-azzjoni u x-xiehda tal-appellant innifsu u mix-xiehda tal-prosekuzzjoni u tal-parte civile. Għar-raġunijiet imsemmija aktar il-fuq għalhekk l-ewwel aggravju qiegħed jiġi miċħud.

49. Illi t-tieni aggravju huwa li l-Qorti għamlet apprezzament ħażin tal-Liġi u l-fatti meta sabitu ħati taħt l-artikolu 325(b) (*sic! 325(1)(b)*) tal-Kodiċi Kriminali u dan peress li l-provi ma kienux iwasslu sal-grad rikjest biex jiġi ritenut integrat dak ir-reat. L-element tar-*recklesness* kien nieqes.

50. Mix-xiehda tal-Prosekuzzjoni, parte civile u tal-imputat preżentati quddiem din il-Qorti aktar il-fuq imsemmija, din il-Qorti ma tistax tqis li f'dan il-każ ġie pruvat lil hinn minn kull dubju dettat mir-

---

[14] Ara ***Il-Pulizija vs Joseph Calleja et,*** Qorti tal-Maġistrati (Malta) deċiża fil-5 ta' Frar 2016 fejn il-Prosekuzzjoni xliet lill-imputat li kien qiegħed jikkommetti reat minħabba storbju ġenerat minn generator ta' bastiment li kien jinsab f'baċir numru 5 tat-Tarzna mentri mill-provi fattwali u tekniċi rriżulta li l-ħsejjes disturbanti kienu ġejjin minn parti oħra tal-port, possibilment minn baċir numru 6 u ġenerati minn bastiment ieħor li ma kellux x'jaqsam la ma' dak imsemmi fl-avviż u l-anqas mal-provi imresqa mill-Prosekuzzjoni.

raġuni li meta l-appellant saq il-vettura tiegħu biex jidħol fil-garage huwa aġixxa b'malizja u li fforma l-intenzjoni jew billi bi traskuraġni kbira għalaq għajnejh u għaddas rasu biex bil-manuvra tiegħu jikkaġuna ħsara fuq il-vettura tal-*parte civile* – aktar u aktar meta tqis li biex jagħmel ħsara lill-*parte civile* bil-vann tiegħu, huwa ried bilfors jagħmel ħsara fil-vann tiegħu wkoll. Din il-Qorti, mill-atti li għandha quddiemha, ma tistax tikkonkludi b'mod sikur u sodisfaċenti li r-reat ipotizzat fl-avviż fil-fatt seħħ. Il-kliem mistqarr mill-*parte civile* ma kienx juri li l-appellant aġixxa volutament biex jagħmillha l-ħsara jew li aġixxa bi traskuraġni kbira. Tgħid li *mhux daħal ġo fija b'mod aggressiv. Kaxkarni biex jidħol aktar komdu*. Minn din l-istqarrija l-Qorti bl-ebda mod ma tara xi element ta' malizzja jew aggressivita jew sfida da parti tal-appellant. Anke l-espressjoni użata mill-appellant li tiftakar il-*parte civile* : *missek ma pparkjajtx hemm* waħedha ma turix li huwa aġixxa b'intenzjoni jew bi traskuraġni kbira.

51. Din il-Qorti ma tafx x'xehed l-appellant quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, iżda żgur li quddiem din il-Qorti huwa ma semma' xejn minn dak rapurtat fl-affidavit ta' PS1270 Antoine Zammit fis-sens li meta ġie biex jidħol fil-*garage* beda jdoqq il-ħorn biex il-*parte civile* ċċaqlaq il-karozza minn fejn kienet ipparkjata u li x'ħin ra li din baqgħet hemm hu daħal fil-*garage*. Dan id-dettall l-anqas ma tixhdu l-istess Devania Gatt fix-xiehda li tat quddiem din il-Qorti. Apparti minn hekk din il-Qorti ma għandhiex il-konfort li tkun taf eżattament f'xiex kienet tikkonsisti dik "*is-soltu twissija*" li l-PS 1270 Antoine Zammit jgħid li ta' lill-appellant qabel dan għamel id-

dikjarazzjoni tiegħu dwar l-inċident. Din il-Qorti ma tqisx li jkun sikur u soddisfaċenti li tistrieħ fuq din l-istqarrija relatata minn PS1270 f'dawk iċ-ċirkostanzi mingħajr ma l-istess fatti hemm hekk indikati ġew sorretti almenu mix-xiehda tal-*parte civile* jew ta' xi persuna oħra. Din il-Qorti ma tistax serenament tikkonkludi li, in bażi għall-provi li għandha quddiemha, l-appellant aġixxa bil-mod sanzjonat fis-sentenza appellata.

52. Jibqa' l-fatt li l-imputat ma jikkontestax li kien qiegħed isuq il-vann *de quo* u li huwa għadda minn mal-vettura tal-*parte civile* sabiex ikun jista' jidħol fil-*garage* tiegħu. Għalkemm huwa baqa' jinsisti li ma kienx konvint li kien hu li kkaġuna l-ħsara lill-vettura tal-*parte civile*, il-*parte civile* kienet ċara li kien l-imputat li kkaġuna l-ħsara lill-vettura tagħha biex ikun jista' jidħol fil-*garage* b'mod aktar komdu. L-appellant kien qiegħed isuq vann u għalhekk ried li jagħmel ċerti manuvri li huma ftit differenti minn dawk meħtieġa f'karozzi li huma iżgħar. Huwa ried li jagħmel il-manuvra tiegħu fi spażju li kien hemm bil-vettura tal-*parte civile* parkeġġata ħdejn il-*garage* tiegħu. Għalkemm ma jirriżultax provi suffiċjenti li jistgħu jwaslu għal konklużjoni serena ta' ħsara volontarja, hemm provi suffiċjenti li bihom il-Qorti tista' tikkonkludi li l-appellant irrenda ruħu ħati tar-reat minuri iżda kompriż u involut ta' ħsara involontarja fit-termini tal-artikolu 328(d) tal-Kodiċi Kriminali a dannu tal-*parte civile*.

Deċide

Għaldaqstant, għar-raġunijiet premessi, din il-Qorti tirriforma s-sentenza appellata billi :

(a) tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellant Emmanuele Azzopardi ħati tal-imputazzjoni ta' ħsara volontarja skont l-artikolu 325(1)(b) tal-Kodiċi Kriminali u minflok issibu ħati tar-reat minuri, iżda kompriż u involut f'dak imputat u ċjoe ta' ħsara involontarja ai termini tal-artikolu 328(d) tal-Kodiċi Kriminali; u
(b) tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn ikkundannatu għall-piena ta' tminn xhur priġunerija li bl-applikazzjoni tal-artikolu 28A tal-Kodiċi Kriminali ġew sospiżi għal perjodu ta' sena kif ukoll fejn ai termini tal-artikolu 30 tal-Kodiċi Kriminali issospendietlu l-liċenza tas-sewqan għal ħmistax il-jum b'effett minn nofs il-lejl u minflok tikkundannah għal multa ta' tliet mitt euro (€300); u
(c) tikkonfermaha fil-bqija tagħha.

Inoltre fid-dawl ta' dak imsemmi aktar il-fuq relattivament għad-diskrepanzi li qed jiġu riskontrati f'diversi każi bejn ix-xiehda mogħtija quddiem il-Qorti tal-Maġistrati meta ma tiġix reġistrata u dik li tkun mogħtija quddiem din il-Qorti, il-Qorti tordna li kopja ta' din is-sentenza tiġi komunikata lill-Kap Eżekuttiv tal-Qrati u lill-Ministru tal-Ġustizzja għal kwalunkwe azzjoni xierqa relattivament għal dak imsemmi mill-aspett amministrattiv.

Aaron M. Bugeja

Imħallef